

แรงบันดาลใจจากลูกนำไปสู่แนวความคิดพลังแห่งรักของพ่อ
ในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ
Inspiration from Daughter to the Love Power of Father
Concept in 3D mixed media art

อิสระ วีระน้อย¹
Isara Veeranoi

วันที่ส่งบทความ: 20 ตุลาคม 2565, วันที่แก้ไขบทความ: 27 พฤศจิกายน 2565,
วันที่ตอบรับบทความ: 6 ธันวาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาและสร้างสรรค์ เรื่อง แรงบันดาลใจจากลูกนำไปสู่แนวความคิดพลังแห่งรักของพ่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ที่มาและความสำคัญของแรงบันดาลใจ เช่น เรื่องความผูกพัน เรื่องความรัก และเรื่องบทบาทหน้าที่ของพ่อที่มีต่อลูก
2. การวิเคราะห์แรงบันดาลใจให้เกิดแนวความคิดขึ้นมา
3. การสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ เช่น รูปแบบการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ขั้นตอนการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ การออกแบบงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ การเลือกใช้วัสดุงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ และวิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ
4. การนำเสนอผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ที่เสร็จสมบูรณ์

คำสำคัญ: แรงบันดาลใจ แนวความคิด ศิลปะสื่อผสม วัสดุ 3 มิติ

ABSTRACT

This article is an educational and creative study: Inspiration from Daughter to the Love Power of Father Concept in 3D mixed media art with the following key points:

1. The origin and importance of inspiration such as the relationship, love story and about the father's role in relation to the child.

2. Analysis of inspiration to create ideas.

3. Creation of 3D mixed media art such as creation, process of creating, design, material selection and creation methods.

4. Presentation of the completed 3D mixed media art.

KEYWORDS: inspiration, concept, Mixed media arts, materials 3D

บทนำ

การสร้างสรรคผลงานศิลปะย่อมมีกระบวนการคิดและเทคนิคที่แตกต่างกันตามทักษะหรือประสบการณ์ของศิลปินที่แสดงออกตามบุคลิก และรสนิยมในการค้นหารูปแบบของงานศิลปะที่ตนเองพึงพอใจ แต่ก่อนสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะเกิดขึ้น ทุกอย่างเริ่มจากแรงบันดาลใจที่มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ สิ่งทีกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ และสิ่งที่แรงบันดาลใจกระตุ้นให้เกิด (Thrash and Elliot, 2004) ดังนั้น ตัวศิลปินเองจึงได้รับแรงบันดาลใจมาจากสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ หรือสิ่งที่มากระทบความรู้สึกทำให้เกิดจินตนาการ หรือเกิดจากแรงบันดาลใจ (inspiration) เกิดจินตภาพในสมอง ศิลปินจึงแสดงออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม ดนตรี หรือสื่อทางศิลปะอื่น ๆ การถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นงานศิลปะอาจถูกกำหนดโดยกรอบหรือแนวความคิด (concept) ของศิลปินแต่ละคน (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ, 2554) เช่น โลเล ทวีศักดิ์ ศรีทองดี (2560, ออนไลน์) ศิลปินผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานศิลปะว่า

1. ความชอบ เมื่อมีความชอบถึงเข้าไปหาสิ่งนั้น สิ่งนั้นเองจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ไม่ว่า จะชอบใบไม้ ทะเล หรือแม้แต่กาแฟ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความคิดที่จะทำอะไรสักอย่าง

2. ประสบการณ์ เวลาชีวิตที่ผ่านมาทั้งหมด มันทำให้ประมวลความคิดแล้วก็ออกมาเป็นงาน โดยที่บางครั้งไม่ต้องไปหาอะไรหรอก ก็ประสบการณ์นั้นแหละจะสร้างงานให้เอง

3. ความรู้ ไม่ได้บอกว่าต้องเป็นความรู้ที่ไปเรียนที่ไหนมา แต่เป็นความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่ทำ ถ้าเลือกสร้างประติมากรรม ก็ต้องรู้วิธีที่จะสร้างมัน หรือต่อให้วาดรูปด้วยดินสอ ต้องศึกษาว่ามีถ่านดินสอกี่แบบ เขียนบนกระดาษแบบไหน ความรู้พวกนี้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างงาน

4. ปมอะไรสักอย่างที่ชอบอิมที่สนใจ สนใจเรื่องมนุษย์เพราะว่าตอนเด็ก ๆ ย้ายที่อยู่บ่อย ต้องพบเจอคนเยอะ ทำให้สนใจมนุษย์ พยายามหาคำตอบในมนุษย์ เหมือนเรียนรู้ไม่จบ ทุกวันนี้ก็ยังตั้งคำถามกับสิ่งนี้อยู่

5. เวลา แต่ก่อนไม่เคยคิดเลยว่าเวลาจะเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานได้ง่าย ๆ เวลา มีวันจบ ร่างกายก็มีเวลา ความคิดก็มีเวลา ถ้าคิดอะไรแล้วไม่ทำ ก็หายไ้ไป มีไอเดีย ความมุ่งมั่น

แต่ปล่อยให้เวลามันผ่านไป จนถึงวัยที่หมดแรงก็ทำไม่ได้ ฉะนั้นเวลาสำคัญมาก ไม่ต้องรอให้บรรยาอากาศดี ๆ มีเวลาทำเลย

กล่าวได้ว่าแรงบันดาลใจ (inspiration) ไม่ว่าสิ่งทีกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ หรือสิ่งที่แรงบันดาลใจกระตุ้นให้เกิด รวมถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกส่วนตัว ประสบการณ์ส่วนตัว การศึกษาหาความรู้ การตั้งคำถามกับสิ่งที่ตนเองสนใจ และเวลาที่เหมาะสม ที่ส่งผลกระทบทางกายหรือภายในจิตใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มต้นของแนวความคิด (concept) ที่สัมพันธ์กับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้สอดคล้องกับเทคนิคการสร้างสรรคงานสื่อผสม 3 มิติ เพื่อที่จะสามารถใช้วัสดุที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อการสื่อความหมายในงานศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสื่อความหมายได้ตรงกับแนวความคิดที่ผู้ที่สร้างสรรค์งานศิลปะได้กำหนดไว้

แรงบันดาลใจ

สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ

1. ความผูกพัน ความผูกพันเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อแรกเกิด มารดาให้นมแก่ทารก ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทารกเรียนรู้ที่จะร้องและไขว่คว้าหานมมารดาเมื่อหิว เป็นสัญชาตญาณมารดาตอบสนองด้วยการให้นมทารก สายตาคู่เล็ก ๆ ที่จ้องมองได้ในระยะใกล้ ๆ จะมองเห็นเพียงนมแม่ เมื่อดูดกลืนจนอิ่ม มือเล็ก ๆ ได้สัมผัสถึงไออุ่นที่อยู่ตรงหน้า ทารกเรียนรู้ว่าการดูดนมแม่เป็นหนทางที่จะรอดชีวิต เขาจะรับรู้ถึงความรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขความผูกพันเล็ก ๆ เริ่มก่อกำเนิด เสียงเพลงกล่อมนอนของมารดา การดูแลเลี้ยงดูทารกอย่างทะนุถนอมทุก ๆ วันค่อย ๆ กลายเป็น “ความผูกพัน” ระหว่างทารกและมารดาในที่สุด เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยเตาะแตะ ความผูกพันจะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย มั่นคงปลอดภัย เด็กเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างในครอบครัวได้มากขึ้นในขณะเดียวกันก็จะมีความรู้สึกตึงเครียดเมื่อต้องพบเจอกับคนไม่คุ้นเคย สภาวะนี้เรียกว่า Stranger Anxiety ที่เป็นปกติตามวัย 6 - 8 เดือน แล้วจะค่อย ๆ ลดลงอีก สภาวะปกติที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กโตขึ้นมาอีกนิด คือ Separation anxiety เมื่อต้องแยกจากก็จะรู้สึกตึงเครียด ไม่มั่นคง ร้องตามมารดา ไปสักระยะหนึ่ง วันเวลาทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะจัดการกับความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยนี้ ตามพัฒนาการเด็ก 2-3 ปีจะเริ่มมี “ภาพแม่ในใจ” และเขาเรียนรู้ว่าแม่ไม่อยู่สักแป๊บหนึ่งเดียวแม่ก็จะกลับมา เด็กเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ แม่กับลูก พ่อกับลูก เด็กวัยอนุบาลมองพ่อกับแม่คืออัครวิของหนูและมักจะไต่ยืนเสมอ ๆ “หนูรักพ่อกะ” “ผมรักแม่ที่สุดเลยครับ” นานอนเด็ก ๆ กำลังเรียนรู้จัก “คำว่ารัก” แล้ว (Attachment theory) (Bowlby (1907-1990) & Ainsworth)

กล่าวได้ว่าความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกสาวมีความรักความผูกพันทางจิตใจ ตั้งแต่ตอนที่เริ่มสื่อสารโดยการพูดคุยกับลูกสาวที่ยังเป็นทารกอยู่ในครรภ์ของภรรยา จนถึงเวลาลูกสืบทอดมาโลก ในช่วงบ่ายของวันพุธที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ได้ยินเสียงร้องดังมาจากห้องคลอดทำให้รู้ถึงความผูกพันที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า ภาพต่อมาที่เห็นคือพยาบาลอุ้มเด็กทารกมาด้วยน้ำหนักตัว 2.8 กิโลกรัม และเป็นครั้งแรกที่ได้สัมผัสผิวกายที่อ่อนนุ่มของลูกสาว ความผูกพันเหล่านี้ได้ก่อตัวให้เกิดความรักครั้งแรกต่อลูกสาวขึ้นมา

2. ความรัก คือ ปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างคนสองคน (LOVE is an emotional attachment) และจากทฤษฎีการเรียนรู้ แม้บางทีดูเหมือนจะไม่มีเหตุผล แต่หากเมื่อความรักบังเกิดขึ้นแล้วก็เข้าใจซึ่งกันและกันได้ (LOVE is not always reasonable, but rational) ความรักเป็นเรื่องเฉพาะตัวยากที่ใครจะมากำหนดกฎเกณฑ์หรือออกแบบความรักให้เหมือนกับคู่อื่น ๆ ไม่ได้ (LOVE is subjective and individual) ดังนั้นความรักจึงประกอบไปด้วย ความรู้สึก (Emotion), ความคิด (Cognition) และการกระทำ (Behavior) (สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์, 2563)

กล่าวได้ว่าความรัก ส่งผลให้รู้สึก ความคิด และการกระทำ ว่าลูกสาวยังบริสุทธิ์อ่อนแอ ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จึงทำให้เกิดความคิดที่วิตกกังวลอยากจะคอยชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้และคอยดูแลปกป้องลูกให้ดีที่สุด ในทุก ๆ ช่วงเวลาที่ลูกเรียนรู้ที่จะทำอะไรด้วยตัวเอง เช่น การตั้งไข่ครั้งแรกของลูกสาว การพูดครั้งแรก และการได้สัมผัสทางกายภาพกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งสิ่งที่คุ้นเคยและสิ่งที่ไม่คุ้นเคย รวมถึงการที่ได้ออกไปโรงเรียนครั้งแรก จึงมีความห่วงใยและวิตกกังวลในเรื่องของการเข้าสังคมใหม่ ๆ ครั้งแรกของลูกสาว การได้พบกับเพื่อนใหม่ในการเรียนรู้ร่วมกันและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนในการกล้าแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ในการเรียนรู้ รวมถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุที่อาจทำให้มีผลกระทบ ต่อทางร่างกายและทางจิตใจได้ ตัวอย่างเช่น การบาดเจ็บจากกรรไกรในวิชาศิลปะหรือวิชางานประดิษฐ์ การกลัวลูกสาวจมน้ำในการเรียนว่ายน้ำในวิชาพลศึกษา เป็นต้น

3. บทบาทหน้าที่ของพ่อที่มีต่อลูก อัจฉรา สุขารมณ์ (2544) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ และลูก มีความสำคัญมากแต่คนต่างมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้มีความสุขในการดำรงชีวิตร่วมกัน พ่อเน้นว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการนำครอบครัวไปสู่ความสุขและมีอนาคตที่มั่นคง เอเวอร์โซล (Anderson, 1982: citing Eversoll, 1974) ได้สรุป “บทบาทสำคัญของพ่อในการอบรมเลี้ยงลูก” ไว้ 5 ด้าน คือ บทบาทด้านกาอบรมเลี้ยงดูลูก บทบาทด้านการเป็นตัวแบบให้กับลูก บทบาทด้านการแก้ปัญหา บทบาทด้านการหาเลี้ยงครอบครัว บทบาทด้านสันตินาการ

กล่าวได้ว่า บทบาทของพ่อที่มีต่อลูกสาว ได้แก่ กาอบรมเลี้ยงดูลูกสาวเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของแม่ การแสดงแบบอย่างให้กับลูกสาวในเรื่องของความเข้มแข็งและการกล้าแสดงออก การแก้ปัญหาที่แม่ไม่สามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้เกี่ยวกับลูกสาว การไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัวในเวลาที่ต้องอยู่ดูแลลูกสาวที่ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และการทำกิจกรรมสันตินาการกับลูกสาวเพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของลูก เช่น การออกกำลังกายด้วยกัน การร้องเพลงร่วมกัน และการเล่นเกมด้วยกัน

ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความผูกพัน ความรักและบทบาทของพ่อที่มีต่อลูกสาว คือ แรงบันดาลใจหลักที่สำคัญมาก ซึ่งส่งผลให้เป็นจุดเริ่มต้นของแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานสื่อผสม 3 มิติ

แนวความคิด

คือ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีพลังงานบางอย่างที่มองไม่เห็นที่ซ่อนอยู่ เพื่อเชื่อมโยงต่อความรู้สึก ตีชั่ว สุขหรือทุกข์ ฯลฯ ของมนุษย์เพื่อส่งผลให้มนุษย์ได้ขับเคลื่อนต่อไป อย่างเช่น วัยเด็กของลูก คือ วัยที่เปรียบเสมือนแก้วเปล่าที่ใสบริสุทธิ์ พ่อแม่มีหน้าที่ต้องคอยเติมเต็มความรัก ความเข้าใจ และการให้เรียนรู้ เพื่อให้ลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถอยู่ร่วมในสังคมโลกในอนาคตต่อไป

การสร้างสรรคงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ

รูปแบบการสร้างสรรคงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ “Mixed media” ในภาษาไทยใช้คำว่า “สื่อผสม” โดยพจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2530 ให้ความหมายว่า “ศิลปกรรมแห่งพุทธศตวรรษที่ 25 ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือวาดเส้น ที่มีวัสดุหรือกลวิธีต่าง ๆ เข้าไปผสมด้วยจนไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ” หรือ “ศิลปกรรมที่ผสมผสานกันระหว่างประติมากรรม ดนตรี ลิลาเคลื่อนไหว และสิ่งแวดลอม ก็ถือว่าเป็นงานศิลปกรรมสื่อผสมด้วยในความหมายหลังนี้ บางทีเรียกว่า multimedia หรือ intermedia” สื่อประสมเป็นคำอธิบายงานศิลปะที่แฝงไปด้วยความรู้สึกทันสมัย เพราะถือเป็นสิ่งประติมากรรมซึ่งถูกคิดค้นในช่วงหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมานี้เอง แต่เดิมงานศิลปะมักถูกสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคหนึ่งเทคนิคใดเพียงอย่างเดียว เช่น จิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ จิตรกรรมสีน้ำบนกระดาษ ประติมากรรมแกะหิน สลักไม้ หรือหล่อด้วยบรอนซ์ เป็นต้น แล้วถึงแม้จะมีศิลปินในอดีตนำเทคนิคหลาย ๆ อย่างมาผสมผสานกัน แต่ยังไม่มีการลุกขึ้นมาจำกัดความหมาย แยกแยะ เทคนิคดังกล่าวขึ้นเป็นเอกเทศอย่างเป็นกิจลักษณะ จนกระทั่งศิลปินกลุ่ม Cubism และ Dada ได้นำวัสดุมาใช้เป็นสัญลักษณ์แทนเนื้อหาสำคัญในงานศิลปะศิลปินยุคนี้พบทางเลือกใหม่เมื่อต้องการสะท้อนเรื่องราววิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์ คือสามารถนำขาข้าวของเครื่องใช้มาปะติดหรือติดตั้งเอาไว้ในฐานะส่วนหนึ่งของผลงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นกระดาษหนังสือพิมพ์ นานิตยสาร เพอร์นิเจอร์ หรือแม้แต่โทรทัศน์สักเครื่อง เป็นต้น ศิลปะสื่อประสมไม่จำเป็นต้องเล่าเรื่องผ่านกระบวนการจำลองด้วยภาพวาดเพียงอย่างเดียว แต่สามารถแสดงออกด้วยคุณค่าเชิงวัตถุ (objective qualities) และหน้าที่การใช้งาน (Function) ของ “สื่อ” (media) และ “วัสดุ” (materials) นานาชนิด (วิโชค มุกตามณี, 2559)

กล่าวได้ว่าเทคนิคสื่อผสมก็เป็นการสร้างสรรค์ผลงานอีกรูปแบบหนึ่งที่มีส่วนประเทที่น่าสนใจ ในการผสมผสานที่หลากหลายของเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงการนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายในผลงาน จึงเริ่มขั้นตอนการสร้างสรรคงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติให้สอดคล้องกับแนวความคิด ดังนี้

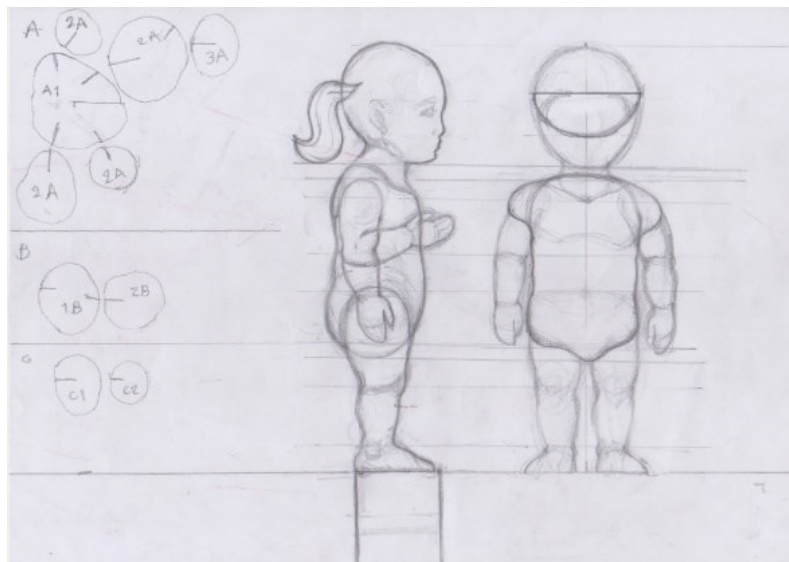
ขั้นตอนการสร้างสรรคงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ

1. การออกแบบงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ

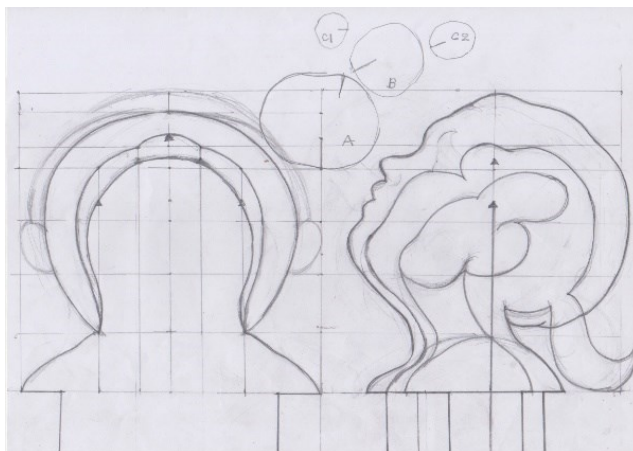
การออกแบบภาพร่าง เริ่มออกแบบโดยการใช้ลักษณะทางกายภาพภายนอกของ ลูกสาว โดยการนำมาตัดทอนรูปทรงให้ลดเหลือแต่ส่วนที่สำคัญแล้วจึงร่างภาพต้นแบบออกมา

ภาพที่ 1 ภาพต้นแบบ 1
ที่มา: อิสระ วีระน้อย, 2562

ภาพที่ 2 ภาพต้นแบบ 2
ที่มา: อิสระ วีระน้อย, 2562

ภาพที่ 3 ต้นแบบรูปทรง 3 มิติ
ที่มา : อิสระ วีระน้อย, 2562

เมื่อออกแบบภาพร่างเสร็จ จึงนำภาพแบบร่างมาสร้างให้เป็นแบบรูปทรง 3 มิติ คือ รูปทรงที่มีความกว้าง ความสูง ความลึก (ชลุต นิมเสมอ, 2557: 269) เพื่อให้รูปแบบของผลงานสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพภายนอกของลูกสาวที่เป็นส่วนสำคัญที่ได้จากแรงบันดาลใจหลักในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม 3 มิติ โดยสร้างจากกระดาษแข็งซึ่งได้รูปแบบมาจากของเล่นตัวต่อที่ทำมาจากกระดาษ เมื่อนำมาต่อกันจนกลายเป็นรูปทรงต่าง ๆ เช่น รูปทรงของช้าง รูปทรงของไก่และรูปทรงของไดโนเสาร์ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลในการนำมาแก้ไข หรือพัฒนาในการสร้างสรรค์งานสื่อผสม และการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมในชิ้นงานจริง

2. การเลือกใช้วัสดุงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ

การเลือกใช้วัสดุ ในการสร้างสรรค์ สมพร รอดบุญ (ห้องโลกศิลป์ (กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของวัสดุไว้สองความหมายด้วยกัน คือ วัสดุที่ศิลปินนำมาใช้สื่อแสดงออกในงานศิลปะ และกระบวนการในการสร้างสรรค์ วัสดุสามารถสร้างสรรคงานศิลปะได้หลากหลาย วัสดุที่ศิลปินใช้สร้างสรรคผลงานมีอยู่ด้วยกันหลากหลายประเภท แต่ละชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกันไปตามกายภาพและสภาพการใช้งาน ศิลปินเลือกใช้วัสดุจากธรรมชาติตลอดจนถึงวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นใหม่ โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผลงานที่ต้องการสร้างขึ้นและเลือกจากความเข้าใจในธรรมชาติกับความหมายในตัววัสดุเพื่อนำมาสื่อสารแนวคิดได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ทั้งหมดถูกจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ วัสดุเก็บตกและวัสดุสำเร็จรูป

วัสดุเก็บตก หมายถึง วัสดุจากธรรมชาติส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ ใบไม้ เป็นต้น หรือวัสดุที่เหลือใช้ เช่น ชิ้นส่วนโลหะ เป็นต้น วัสดุเก็บตกเป็นที่นิยมมาตั้งแต่หมู่อนารยชน ศิลปินที่ใช้วัสดุเก็บตกอย่างจริงจังคือ ปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso) ได้นำแนวคิดและวิธีการมาสร้างสรรค์ผลงานต่อโดยนำ วัสดุที่ไม่มีประโยชน์ต่อการใช้อย่างแล้วมา ประกอบเป็นรูปทรงใหม่พร้อมทั้งตีความออกมาได้เป็นความหมายใหม่

วัสดุสำเร็จรูป หมายถึง วัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยส่วนใหญ่เกิดจากวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ พบได้มากในผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำซ้ำเป็นจำนวนมาก และมักมีหน้าที่ของตัวมันเอง โดยศิลปินบุกเบิกการผสมศิลปะด้วยวัสดุสำเร็จรูป คือ มาร์เซล ดูชองปี (Marcel Duchamp) นำวัสดุสำเร็จรูปมาประกอบกันเพื่อตีความหมายใหม่แตกต่างไป จากบริบทเดิมและนำเสนอลักษณะเยาะเย้ยถากถาง เช่น ศิลปินนำโถปัสสาวะผู้ชายมาจัดวางใหม่ ในการแสดงงานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1913 - ค.ศ. 1914 ในรูปแบบงานศิลปะระดับจิตรศิลป์ ดังนั้น วัสดุสำเร็จรูปที่ศิลปินนำมาใช้จึงไม่มุ่งเน้นด้านการนำเสนอความสวยงามแต่จะเน้นตัววัสดุเป็นหลักเสีย มากกว่า (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2559)

กล่าวได้ว่าผู้เขียนได้เลือกใช้ประเภทวัสดุเก็บตก โดยเลือกใช้แผ่นอะคริลิกชนิดใส เป็นวัสดุหลัก เพราะให้สอดคล้องกับแนวความคิดในส่วนที่ว่าด้วย วัยเด็กของลูกคือ วัยที่เปรียบเสมือน แก้วเปล่าที่ใสบริสุทธิ์ พ่อแม่มีหน้าที่ต้องคอยเติมเต็มน้ำแห่งความรัก ความเข้าใจ และการให้เรียนรู้ เพื่อให้ลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถอยู่ร่วมในสังคมโลกในอนาคตต่อไป จากแนวความคิดที่กล่าวมา จึงนำวัสดุนี้มาสร้างความหมายใหม่ในวัสดุด้วยหลักการ และวิธีการสร้างสรรค์ในขั้นตอนต่อไป

3. วิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ

ในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมของ พาโบล รุยซ์ ปิกัสโซ (Pablo Ruiz Picasso) ต้องการที่จะสร้างวัตถุและบรรยากาศของวัตถุที่คุ้นเคยให้เป็นวัตถุให้อยู่อีกสภาพหนึ่ง ซึ่งมองไม่ออกว่าเป็น วัตถุชนิดนั้น และแปลความหมายแตกต่างไปจากเดิม (สุกรี เกษรเกศรา, 2546: 9) กล่าวได้ว่า ปิกัสโซ มีอิทธิพลอย่างมากในวิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ดังต่อไปนี้ ได้แก่

“การลด” ปริมาตร หรือขนาดในวัตถุ โดยการตัดทอนชิ้นส่วนและรายละเอียดที่ไม่สำคัญ ออกไปให้เหลือแต่ส่วนที่สื่อความหมายได้ชัดเจน ซึ่งในการตัดแผ่นอะคริลิกชนิดใส ขนาดความหนา 3 มิลลิเมตร ต้องใช้อุปกรณ์ช่วยตัดที่เหมาะสม เช่น แท่นเลื่อยฉลุไฟฟ้า หรือ เลื่อยฉลุไฟฟ้า เป็นต้น เพื่อให้การตัดเป็นไปตามขอบเขตของรูปทรงที่กำหนดไว้ให้เป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ออกมา

ภาพที่ 4 การตัดแผ่นอะคริลิกชนิดใสด้วยแท่นเลื่อยฉลุไฟฟ้า

ที่มา : อิสระ วีระน้อย, 2562

“การเพิ่ม” ในที่นี้คือการเพิ่มความน่าสนใจในงานเพื่อให้ประเด็นที่ต้องการสื่อสารในชิ้นงานชัดเจนมากขึ้น โดยการเพิ่มสีชมพูที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนถึงคุณค่าพลังแห่งรักจากพ่อ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิด จึงได้ใช้เทคนิคสีสเปรย์แบบกระพ่นบนพื้นผิวของแผ่นอะคริลิกชนิดใสตรงบริเวณพื้นที่เหมาะสมในส่วนต่าง ๆ ของชิ้นงาน นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มด้วยการใช้ไม้เป็นโครงสร้างของส่วนฐานและติดตั้งหลอดไฟเข้าไปในช่องว่างตรงส่วนฐานของชิ้นงาน เพื่อเพิ่มแสงและเงาในชิ้นงานให้น่าสนใจมากขึ้น

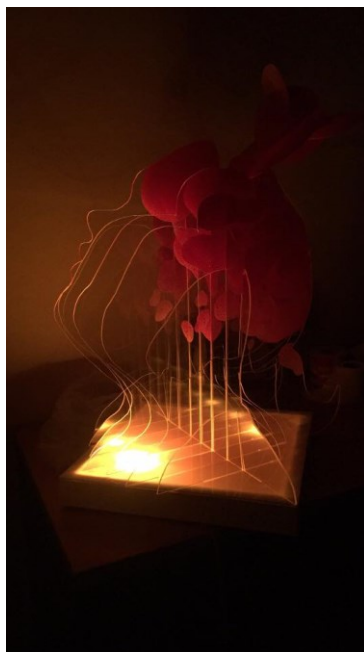

ภาพที่ 5 เทคนิคสีสเปรย์แบบกระพ่นบนพื้นผิวของแผ่นอะคริลิกชนิดใส
ที่มา : อิสระ วีระน้อย, 2562

“การประกอบ” เพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ในการสะท้อนถึงแรงบันดาลใจและแนวความคิด โดยการนำชิ้นส่วนต่าง ๆ มาประกอบกันโดยใช้ปืนกาวร้อน ในการเชื่อมประสานแผ่นอะคริลิกชนิดใสตามจุดต่าง ๆ ที่เป็นจุดรับน้ำหนักและยึดฐานด้วยสกรูเพื่อให้โครงสร้างโดยรวมของชิ้นงานแข็งแรงมากขึ้น

ภาพที่ 6 การประกอบชิ้นงาน
ที่มา : อิสระ วีระน้อย, 2562

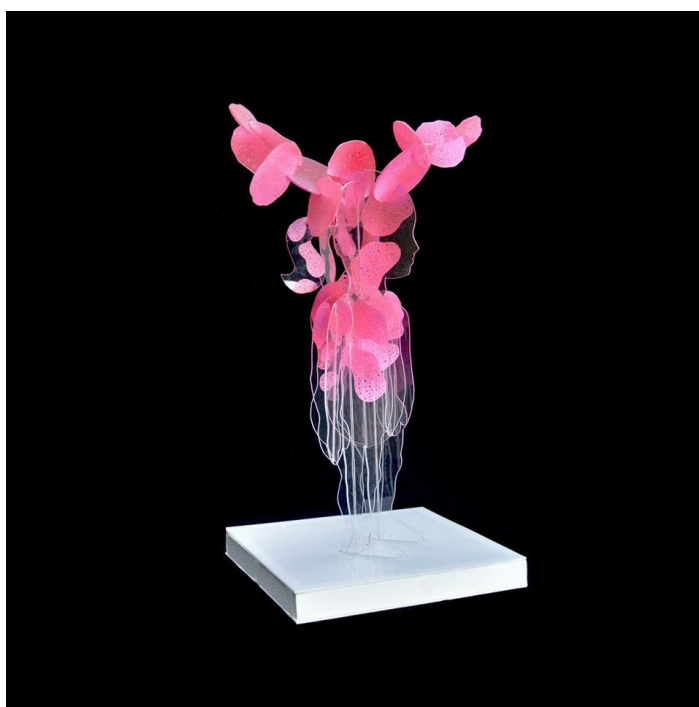

ภาพที่ 7 แสงสว่างจากหลอดไฟในส่วนฐานของชิ้นงาน
ที่มา : อิสระ วีระน้อย, 2562

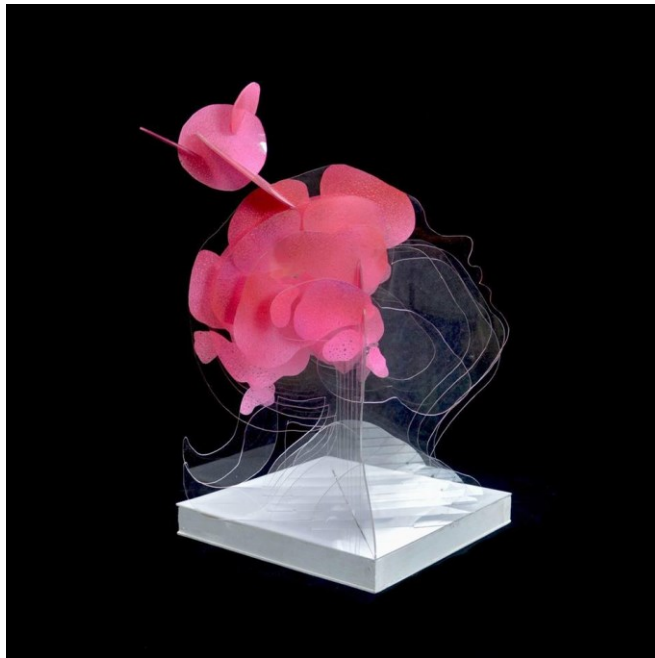
จากวิธีการทั้ง 3 อย่างข้างต้นแล้ว การลด, การเพิ่ม, การประกอบ แล้วจึงนำมาตรวจสอบรายละเอียดในชิ้นงาน เช่น การแกะสลักเกอร์ที่ติดอยู่บนผิวหน้าของแผ่นอะคริลิก ชนิดใส การใช้เครื่องเจียร หรือเครื่องขัด ตามมุมตามขอบของแผ่นอะคริลิกชนิดใส เป็นต้น เพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์

การนำเสนอผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติที่เสร็จสมบูรณ์

จากขั้นตอนทั้งหมดของการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ เรื่อง แรงบันดาลใจจากลูกนำไปสู่แนวความคิดพลังแห่งรักของพ่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ทำให้เกิดผลงานที่ชื่อว่า My daughter No. 1 ขนาดผลงาน กว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 40 เซนติเมตร และสูง 78 เซนติเมตร และผลงานที่ชื่อว่า My daughter No. 2 ขนาดผลงาน กว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 40 เซนติเมตร และสูง 76 เซนติเมตร

ภาพที่ 8 ผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ My daughter No. 1
ที่มา : อิศระ วีระน้อย, 2562: 25

ภาพที่ 9 ผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ My daughter No. 2
ที่มา : อิศระ วีระน้อย, 2562: 25

สรุป

กล่าวได้ว่า เรื่อง แรงบันดาลใจจากลูกนำไปสู่แนวความคิดพลังแห่งรักของพ่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ มีที่มาของแรงบันดาลใจ (inspiration) ไม่ว่าสิ่งกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ หรือสิ่งที่แรงบันดาลใจกระตุ้นให้เกิด รวมถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจ และเวลา ที่ส่งผลกระทบทางกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของ แนวความคิด (concept) ที่ให้สอดคล้องกับเทคนิคและวิธีการในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ สามารถเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมในงานศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสื่อความหมายได้ตรงกับแนวความคิดที่ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะได้กำหนดไว้ มีกระบวนการที่สำคัญตามลำดับต่อไปนี้

1. แรงบันดาลใจ เริ่มจากผูกพันระหว่างพ่อกับลูกสาวมีความรักความผูกพันทางจิตใจ ตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ของภรรยาจนถึงเวลาเกิด กล่าวได้ว่าความรักส่งผลให้รู้สึก ความคิด และการกระทำที่มีต่อลูกได้หล่อหลอมจนกลายเป็นความรัก รวมไปถึงบทบาทของพ่อที่มีต่อลูกสาว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูลูกสาว การแสดงแบบอย่างที่ดีให้กับลูกสาว การแก้ปัญหาให้กับลูกสาว การไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว และการทำกิจกรรมร่วมกับลูกสาว กล่าวได้ว่า ลูกสาวคือแรงบันดาลใจหลักที่สำคัญมาก

2. แนวความคิด หลังจากการศึกษาและค้นหาแรงบันดาลใจของผู้เขียนเองส่งผลให้เกิดแนวความคิดดังนี้ “ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีพลังงานบางอย่างที่มองไม่เห็นที่ซ่อนอยู่ เพื่อเชื่อมโยงต่อความรู้สึก ดี ชั่ว สุข หรือทุกข์ ฯลฯ ของมนุษย์เพื่อส่งผลให้มนุษย์ได้ขับเคลื่อนต่อไป อย่างเช่น วัยเด็กของลูกคือวัยที่เปรียบเสมือนแก้วเปล่าที่ใสบริสุทธิ์ พ่อแม่มีหน้าที่ต้องคอยเติมเต็ม ความรัก ความเข้าใจ และการให้เรียนรู้ เพื่อให้ลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถอยู่ร่วมในสังคมโลกในอนาคตต่อไป”

3. การสร้างสรรค์ผลงาน ผู้เขียนใช้เทคนิคสื่อผสมในการสร้างสรรค์งานศิลปะ มีขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้ เริ่มจากการออกแบบงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ โดยการ ร่างภาพโดยการใช้ลักษณะทางกายภาพภายนอกของลูกสาว โดยการตัดทอนรูปทรงให้ลดเหลือแต่ส่วนที่สำคัญ แล้วจึงนำมาทำต้นแบบที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ ด้วยกระดาษแข็ง การเลือกใช้วัสดุงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ เลือกใช้แผ่นอะคริลิคชนิดใสเป็นวัสดุหลัก วิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ โดยใช้วิธีการดังนี้ การลด การเพิ่ม การประกอบ แล้วจึงนำมาตรวจสอบรายละเอียดในช่วงสุดท้ายเพื่อให้ชิ้นงานเสร็จสมบูรณ์

4. การนำเสนอผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติที่เสร็จสมบูรณ์ จากขั้นตอนทั้งหมดของการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ทำให้เกิดผลงาน 2 ชิ้น คือ ชื่อผลงาน My daughter No. 1 ขนาดผลงาน กว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 40 เซนติเมตร และสูง 78 เซนติเมตร และ ชื่อผลงาน My daughter No. 2 ขนาดผลงาน กว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 40 เซนติเมตร และสูง 76 เซนติเมตร

สุดท้ายนี้ผลจากการศึกษาและสร้างสรรค์ทั้งหมดในเรื่อง แรงบันดาลใจจากลูกนำไปสู่แนวความคิดพลังแห่งรักของพ่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ กล่าวได้ว่า ผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติทั้ง 2 ชิ้นยังสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติขึ้นต่อไปในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2559). พจนานุกรมศัพท์ทัศนศิลป์ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูลุด นิมเสมอ. (2557). องค์ประกอบศิลป์ *Composition of Art*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- ทวีศักดิ์ ศรีทองดี. (2560, 3 ธันวาคม). 5 ข้อแรงบันดาลใจสร้าง ‘ศิลปะ’ จากศิลปินชื่อดัง ‘โลเล’. ไทยรัฐออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/1138322>.
- วิโชค มุกดามณี (2559). *สู่สภาวะใหม่ 2559*. กรุงเทพฯ: หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2554). ศิลปินสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างไร. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 33(1), 67.

- สุกรี เกษรเกศรา. (2546). การวิจัยเรื่องคุณค่าและความหมายของวัสดุจากธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์ในงานศิลปะสื่อผสม. สาขาประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2563, 29 พฤษภาคม). *นิยามรัก2015*.
<https://new.camri.go.th/เทคโนโลยีสุขภาพจิต/นิยามรัก2015>.
- สมพร รอดบุญ. (ม.ป.ป.). *ท่องโลกศิลป์*. กรุงเทพฯ:
- อัจฉรา สุขารมณ์. (2544). บทบาทของพ่อต่อการอบรมเลี้ยงดูลูก. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 7(1), 35.
- อิสระ วีระน้อย. (2562). *Thai Artists Contemporary Artists Award 2019*. ปทุมธานี: กรุงเทพฯ: หอศิลป์ศิลปิน.
- Anderson, S.L.H. (1982) Attitudes of Oklahoma toward the Father role. Oklahoma State University.
- Thrash, T. M., & Elliot, A. J. (2004). Inspiration: core characteristics, component processes, antecedents, and function. *Journal of personality and social psychology*, 87(6), 957.